

2011

þÿ ÿ £ µ² ± ã¼¹ î ä ± ä ¿ â œ · ä á ¿ à ¿ »⁻ /
þÿ “ - á é ½ § ± » ° · ì ½ ¿ â ° · ‘ , ± ½ ¬ ã¹ ¿

Martzelos, Georgios

þÿ · ä ±¹ á µ⁻ ± œ µ » - ä · â ä · â ° ± , ·¼ ¬ â ‘ ½ ± ä ¿ » © â

<http://hdl.handle.net/11728/7653>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΜΑΡΤΖΕΛΟΥ
Καθηγητή Πανεπιστημίου
Διευθυντή του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών

Ο ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΓΕΡΩΝ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ
κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΣ

Ο κίνδυνος που διατρέχει κάποιος, όταν επιχειρεί να παραστήσει με το χρωστήρα του λόγου το βίο και το έργο μιας πολυσχιδούς και πολυτάλαντης προσωπικότητας, είναι να κατηγορηθεί είτε για αδικαιολόγητες παραλήψεις που αδικούν το σκιαγραφούμενο πρόσωπο είτε για δικαιολογημένες ίσως προσωπικές κρίσεις που θεωρούνται ωστόσο από όσους δεν γνωρίζουν καλά το πρόσωπο αυτό ως υπερβολές που παραμορφώνουν την ταυτότητά του. Ωστόσο το να επιλέξει κάποιος τη στάση της σιωπής, για να αποφύγει τον παραπάνω ελλοχεύοντα κίνδυνο, είναι ακόμη χειρότερο και ισοδυναμεί με την τοποθέτηση του λίκνου «υπό τον μόδιον» και όχι «επί την λυχνίαν», σε μια εποχή μάλιστα που έχει ανάγκη από φωτεινά πρότυπα, που ζουν και εργάζονται αθόρυβα μέσα στο χώρο της Εκκλησίας. Ένα τέτοιο φωτεινό πρότυπο είναι και ο τιμώμενος με τον Τιμητικό Τόμο *Φιλοτεχνία* Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνας κ. Αθανάσιος Παπάς επί τη συμπληρώσει της 50ετούς ιερατικής του διακονίας, τον οποίο τόμο έχουμε απόψε την τιμή και τη χαρά να παρουσιάσουμε στην αγάπη σας.

***

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνας κ. Αθανάσιος γεννήθηκε το 1937 στη Χαλκηδόνα από ευσεβείς γονείς, τον Αναστάσιο και την Αρχοντία, το γένος Βλαχοπούλου. Αν και έλκει την καταγωγή του από την εύανδρο Ήπειρο, γιατί ο πατέρας του καταγόταν από την επαρχία της Πωγωνιανής, υπήρξε γνήσιο γέννημα και θρέμμα της ιστορικής πόλης της Χαλκηδόνας (Kadikyoy), που βρίσκεται, ως γνωστόν, στην ασιατική ακτή του Βοσπόρου απέναντι από την Κων/πολη.

Τα πρώτα γράμματα τα έμαθε στην Αστική Σχολή της Χαλκηδόνας, ενώ την εγκύκλια παιδεία του έλαβε στο Γυμνασιακό Τμήμα της Μεγάλης του Γένους Σχολής στην Κων/πολη. Στη συνέχεια σπούδασε Θεολογία στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, απ' την οποία αποφοίτησε το 1959 με βαθμό «Άριστα». Εκτός από τις καθαυτό θεολογικές σπουδές του στη Χάλκη παρακολούθησε επί δύο έτη (1957, 1958) μαθήματα βυζαντινής αγιογραφίας στην Αθήνα παρά τους πόδας του μεγάλου βυζαντινού αγιογράφου και θεωρητικού της βυζαντινής αγιογραφίας Φώτη Κόντογλου.

Η αγάπη του για την Εκκλησία, και ιδιαίτερα για το Οικουμενικό Πατριαρχείο, που περνούσε τα χρόνια εκείνα δύσκολες στιγμές μετά τα

γεγονότα του '55, τον έκανε να στραφεί από πολύ νωρίς στην ιεροσύνη. Έτσι, πριν ακόμη πάρει το πτυχίο του, χειροτονήθηκε διάκονος από τον αείμνηστο Μητροπολίτη Ικονίου κυρό Ιάκωβο (26-4-1959).

Μετά τις θεολογικές του σπουδές και τη χειροτονία του σε διάκονο μετέβη με υποτροφία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Μόναχο της Γερμανίας, όπου σπούδασε επί μία εξαετία (1959-1965) υπό την επιστημονική καθοδήγηση φημισμένων και διεθνώς ανεγνωρισμένων καθηγητών, ειδικευόμενος στους κλάδους της Βυζαντινολογίας και της Μεσαιωνικής και Νεώτερης Ιστορίας της Τέχνης. Οι μεταπτυχιακές του σπουδές επιστέφτηκαν με τη θαυμάσια διδακτορική του με θέμα «*Studien zur Geschichte der Messgewänder im byzantinischen Ritus*», δηλ. «Μελέτες στην ιστορία των λειτουργικών αμφίων κατά το βυζαντινό τυπικό», με την οποία αναγορεύτηκε διδάκτωρ με βαθμό «Άριστα cum laude».

Μετά την αποπεράτωση των μεταπτυχιακών του σπουδών επέστρεψε στη γενέτειρά του και διορίστηκε Καθηγητής στην Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης στην έδρα της Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης, υπηρετώντας με ζήλο το γνωστικό του αντικείμενο μέχρι το 1971, έτος κατά το οποίο οι Τούρκοι έκλεισαν την ιστορική αυτή και ξακουστή διεθνώς Θεολογική Σχολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Το Φεβρουάριο του 1972 χειροτονείται σε Πρεσβύτερο και 9 μήνες μετά σε Επίσκοπο Ελενουπόλεως, παραμένοντας ως Βοηθός Επίσκοπος του μακαριστού Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Μελίτωνος μέχρι το 1976, οπότε προήχθη σε Μητροπολίτη Ελενουπόλεως. Αλλά και με τη νέα του ιδιότητα συνέχισε να υπηρετεί το Μητροπολίτη Χαλκηδόνος Μελίτωνα μέχρι της ασθενείας του το 1984. Έκτοτε και μέχρι το θάνατο του τελευταίου, το 1989, διετέλεσε αντιπρόσωπος του Χαλκηδόνος Μελίτωνος στην Ιερά Μητρόπολή του και μετά το θάνατό του Πατριαρχικός Επίτροπος της Μητροπόλεως αυτής μέχρι το 1991, οπότε εξελέγη ως Μητροπολίτης Χαλκηδόνος ο Ιωακείμ. Ήδη ένα χρόνο πριν, το 1990, μετατέθηκε στην Ιερά Μητρόπολη Ηλιουπόλεως και Θείρων, προσφέροντας από τη θέση του αυτή πλείστες όσες υπηρεσίες στον Οικουμενικό Θρόνο. Λόγω της ασθενείας του Χαλκηδόνος Ιωακείμ διετέλεσε και πάλι υπεύθυνος της Ιεράς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος από το 2002 μέχρι το 2008, οπότε στις 23 Μαρτίου 2008 εξελέγη από την Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος, ενθρονισθείς στη Μητρόπολή του στις 27 Μαρτίου του ίδιου έτους. Ως Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος οργάνωσε τη Μητρόπολή του, στελεχώνοντάς την με νέους ικανούς και άξιους κληρικούς, διακόνους και πρεσβυτέρους, και εντείνοντας την ποιμαντική του δραστηριότητα με ανύστακτη μέριμνα για το λαό της επαρχίας του.

Έχοντας υψηλού επιπέδου θεολογική και ειδική επιστημονική θωράκιση, αλλά και καλή γνώση τεσσάρων γλωσσών – πέραν της

ελληνικής ομιλεί την γερμανική, τη γαλλική και την τουρκική γλώσσα – ο Σεβασμιώτατος ήδη από τα πρώτα στάδια επισκοπικής του δραστηριότητας πρόσφερε τον εαυτό του ολόψυχα και ανιδιοτελώς στην υπηρεσία του Οικουμενικού Θρόνου. Ειδικότερα ως Μητροπολίτης Ελενουπόλεως, Ηλιουπόλεως και Θείρων, αλλά και ως Γέρων Χαλκηδόνος ο Σεβασμιώτατος διετέλεσε κατά διαστήματα μέλος της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, καθώς και μέλος ή Πρόεδρος διαφόρων Συνοδικών Επιτροπών, συνεισφέροντας τα μέγιστα στην επίλυση των διαφόρων, πολλές φορές δυσεπίλυτων εκκλησιαστικών και άλλων προβλημάτων τόσο στα πλαίσια της δικαιοδοσίας του Οικουμενικού Θρόνου όσο και σε Πανορθόδοξα και Οικουμενικά πλαίσια. Ιδιαίτερα πρέπει να τονίσουμε ότι διετέλεσε Πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής επί των Ιδρυμάτων του Οικουμενικού Θρόνου στο εξωτερικό, Πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής επί του Αγ. Όρους, οπότε είχα τη χαρά και την τιμή να τον γνωρίσω ως Διοικητής του Αγ. Όρους προσωπικά και να συνεργασθώ επί δυόμιση χρόνια μαζί του. Επίσης διετέλεσε αρχικά μέλος και κατόπιν Πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής επί του Σκευοφυλακίου και Μυροφυλακίου, Πρόεδρος της Εποπτικής και Επιστημονικής Επιτροπής Γνωμοδοτήσεως επί των μελετών και των έργων συντηρήσεως των ιερών ναών της Κων/πόλεως, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών στη Θεσσαλονίκη, στο οποίο έχω επίσης την τιμή να απολαμβάνω ως Διευθυντής τη γόνιμη και δημιουργική συνεργασία του, Πρόεδρος τόσο του Διοικητικού Συμβουλίου του Ορθοδόξου Κέντρου του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Σαμπεζύ της Γενεύης όσο και του Ακαδημαϊκού Συμβουλίου του στεγαζόμενου σ' αυτό Μεταπτυχιακού Ινστιτούτου Ορθοδόξου Θεολογίας, καθώς επίσης και Μέλος της Συνοδικής Εξελεγκτικής Επιτροπής, της Επιτροπής επί των Διορθοδόξων Σχέσεων, επί των Διαχριστιανικών Σχέσεων, επί του Θεολογικού Διαλόγου με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, επί των Θεολογικών Μελετών, επί της επανεκδόσεως του περιοδικού «Ορθοδοξία», επί της Ανακαινίσεως, του Εξωραϊσμού και της Συντηρήσεως του Πατριαρχικού Ναού και Οίκου και επί της Αξιοποιήσεως της Εκκλησιαστικής Περιουσίας.

Τα πληθωρικά προσόντα του, η πολυμέρεια των ενδιαφερόντων και η σοβαρότητά του τον έκαναν να κερδίσει από πολύ νωρίς την εκτίμηση και την εμπιστοσύνη του μακαριστού Πατριάρχου Δημητρίου και των λοιπών Ιεραρχών του Οικουμενικού Θρόνου, με αποτέλεσμα να του ανατεθούν, ιδιαίτερα από της ανόδου στον Πατριαρχικό Θρόνο του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου του Α΄, πλείστες όσες αντιπροσωπεύσεις και αποστολές του Οικουμενικού Πατριαρχείου στα πλαίσια της δικαιοδοσίας του και της ευθύνης του ως Πρωτόθρονης Εκκλησίας μεταξύ των λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών. Και είναι γεγονός

αναμφισβήτητο ότι ο Σεβασμιώτατος με τη μεθοδικότητα, τη σύνεση, τη νηφαλιότητα και το υψηλό αίσθημα ευθύνης που τον διακρίνουν κατόρθωσε να φέρει σε πέρας πολύ δύσκολες αποστολές που του ανατέθηκαν εκ μέρους του Οικουμενικού Θρόνου. Ενδεικτικά και μόνο αναφέρω τις σημαντικότερες εξ αυτών: Υπήρξε Μέλος της Πατριαρχικής Αντιπροσωπείας κατά τις διμερείς συνομιλίες μεταξύ του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Εκκλησίας της Ρωσίας (1988, 1990 και 1991), της Εκκλησίας της Γεωργίας (1988), καθώς και της Εκκλησίας της Ελλάδος (1990 και 1993). Υπήρξε επίσης Μέλος της Αντιπροσωπείας του Οικουμενικού Πατριαρχείου προς τις Εκκλησίες της Ρώμης, της Ρωσίας, της Σερβίας, της Ρουμανίας, της Πολωνίας και της Τσεχοσλοβακίας για την αντιμετώπιση του ακανθώδους και δυσεπίλυτου προβλήματος της Ουνίας (1990), που άρχισε από την εποχή εκείνη, λόγω της πτώσης του υπαρκτού σοσιαλισμού, να είναι σε έξαρση, δηλητηριάζοντας τις σχέσεις μεταξύ Ορθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και δυσχεραίνοντας τα μέγιστα την πορεία του Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ των δύο Εκκλησιών. Μετέσχε επίσης της Αντιπροσωπείας του Οικουμενικού Πατριαρχείου προς το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων για την προπαρασκευή της Συνάξεως των Αρχηγών των Ορθοδόξων Εκκλησιών (1992), καθώς και προς την ελληνική πολιτική και εκκλησιαστική ηγεσία για τη λύση του εκκλησιαστικού προβλήματος της Αυστραλίας κατά τη συνάντηση των Αθηνών (1992). Ως μέλος Πατριαρχικής Εξαρχίας για την οικονομική διαχείριση των Ιερών Μητροπόλεων Γερμανίας, Γαλλίας, Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας Αυστρίας και Ελβετίας συνέβαλε καθοριστικά στην οικονομική ανασυγκρότηση και εξυγίανση των Μητροπόλεων αυτών του Οικουμενικού Θρόνου στη Δυτική Ευρώπη.

Ως Πρόεδρος και μέλος της Πατριαρχικής Αντιπροσωπείας έλαβε επίσης ενεργό μέρος στο Διάλογο μεταξύ του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Κοινοβουλευτικής Ομάδος του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος και των Ευρωπαϊών Δημοκρατών με θέμα «Σχέσεις Εκκλησίας και Κράτους. Ο άνθρωπος και το περιβάλλον του στην Ευρώπη της τρίτης χιλιετίας» (1997) και «Η κοινωνία των πολιτών: ανθρώπινα δικαιώματα και ποιότητα ζωής» (2000) που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη και την Κων/πολη αντίστοιχα. Ως αρχηγός επίσης της Πατριαρχικής Αντιπροσωπείας συμμετέσχε στο Διορθόδοξο Συμπόσιο που διοργάνωσε το 2000 το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων επί τη εισόδω του Χριστιανισμού στην 7^η χιλιετία με θέμα: «Η μαρτυρία της Εκκλησίας κατά την Τρίτη χιλιετηρίδα».

Πέρα όμως από την καθαυτό εκκλησιαστική και ποιμαντική του δραστηριότητα ο Σεβασμιώτατος ανέπτυξε μέσα στα πλαίσια των πρωτοβουλιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την έναρξη και τη συνέχιση των διμερών και πολυμερών θεολογικών διαλόγων, καθώς και

των διαθρησκειακών διαλόγων, και τεράστια οικουμενική δραστηριότητα.

Κατ' αρχήν πρέπει να υπογραμμίσω ότι διετέλεσε Μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών από το 1992 μέχρι το 2005. Όσοι γνωρίζουν τα οικουμενικά πράγματα, αντιλαμβάνονται πόσο μεγάλη τιμή περιποιεί η ιδιότητα αυτή στο πρόσωπο του Σεβασμιωτάτου. Επίσης το 1994 εξελέγη και παραμένει μέχρι σήμερα ως ένας από τους Επίτιμους Προέδρους του Παγκοσμίου Συμβουλίου για τη Θρησκεία και την Ειρήνη (WCRP).

Πέρα από τις τιμητικές αυτές διακρίσεις σε οικουμενικό επίπεδο ο Σεβασμιώτατος ως μέλος Πατριαρχικής Αντιπροσωπείας έλαβε ενεργό μέρος στη Συνάντηση μεταξύ των εκπροσώπων των Ορθοδόξων Εκκλησιών και του ΠΣΕ στη Γενεύη, με σκοπό τη συζήτηση επί της «κοινής κατανοήσεως και του κοινού οράματος του ΠΣΕ» (1995), καθώς και στη Β' Ευρωπαϊκή Οικουμενική Συνέλευση στο Graz της Αυστρίας (1997), όπου εισηγήθηκε το θέμα «Οι οικολογικές δραστηριότητες του Οικουμενικού Πατριαρχείου». Μετέσχε επίσης στη Διορθόδοξο συνάντηση της Θεσσαλονίκης με θέμα «Αξιολογήσεις νεώτερων δεδομένων στις σχέσεις Ορθοδοξίας και Οικουμενικής Κινήσεως» εν όψει της Η' Γενικής Συνέλευσης του ΠΣΕ στη Χαράρε (1998), στην οποία και παρέστη ως αρχηγός της Πατριαρχικής Αντιπροσωπείας (3-14 Δεκεμβρίου 1998). Ως μέλος Πατριαρχικής Αντιπροσωπείας μετέσχε επίσης στην Ειδική Επιτροπή που συνήλθε στη Γενεύη και στη Morges το 1999, για να συζητήσει τη συμμετοχή των Ορθοδόξων στο ΠΣΕ, καθώς και στη συνάντηση Ειδικών Επιτροπών για το ΠΣΕ στο Ελσίνκι (2002).

Ανάλογη οικουμενική δραστηριότητα αναπτύσσει ο Σεβασμιώτατος και στα πλαίσια της εκπροσώπησης του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (ΚΕΚ). Ως Πρόεδρος της Πατριαρχικής Αντιπροσωπείας έλαβε μέρος στη συνάντηση μεταξύ της Λουθηρανικής Εκκλησίας της Φιλανδίας και του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (ΚΕΚ) που πραγματοποιήθηκε το 2001 στο Ελσίνκι με θέμα: «Είναι οι αγροί ώριμοι προς συγκομιδή; Η αποδοχή των διαλόγων μεταξύ των Εκκλησιών μας», καθώς και στη 12^η Γενική Συνέλευση του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (ΚΕΚ) στο Trondheim της Νορβηγίας το 2003 με θέμα «Jesus Christ Heals and Reconciles: Our Witness in Europe».

Πέρα από τα δύο μεγάλα διεθνή fora των πολυμερών θεολογικών διαλόγων, το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών (ΠΣΕ) και το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (ΚΕΚ), ο Σεβασμιώτατος μετέσχε ενεργά και στο διμερή θεολογικό διάλογο του Οικουμενικού Πατριαρχείου με την Ευαγγελική Εκκλησία της Γερμανίας (EKD). Ως μέλος Πατριαρχικής Αντιπροσωπείας και καλός γνώστης της γερμανικής γλώσσας έλαβε

μέρος στη Γ', ΙΓ' και ΙΣΤ' Συνάντηση μεταξύ των θεολόγων του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Ευαγγελικής Εκκλησίας της Γερμανίας που έγινε αντίστοιχα το 1994 στο Iserlohn της Γερμανίας, το 2004 στην Κων/πολη και το 2007 στο Oppurg της Γερμανίας.

Στα πλαίσια των ευρύτερων οικουμενικών ενδιαφερόντων του πρέπει επίσης να σημειώσουμε ότι μετέσχε ενεργά και στην Η' Συνάντηση Χριστιανών και Μουσουλμάνων που έλαβε χώρα το 1997 στην Κων/πολη.

Παρά την εκπληκτική εκκλησιαστική, ποιμαντική και οικουμενική του δραστηριότητα το ενδιαφέρον του Σεβασμιωτάτου Γέροντος για επιστημονικά θέματα κυρίως της ειδικότητάς του παραμένει αμείωτο. Δίδει σωρεία διαλέξεων σε Πανεπιστημιακές Σχολές και μετέχει σε πλήθος επιστημονικών Συνεδρίων και Συμποσίων, εισηγούμενος θέματα σχετικά με το αντικείμενο της ειδικότητάς του. Ενδεικτικά και μόνο αναφέρω τη συμμετοχή του α) στο Ε' και το ΙΑ' Επιστημονικό Συμπόσιο για τη «Χριστιανική Θεσσαλονίκη», που πραγματοποιήθηκαν το 1991 και 1997 αντίστοιχα στην πόλη μας, όπου εισηγήθηκε τα θέματα: «Η διορθωμένη βυζαντινή ζωγραφική και οι αγιογράφοι αδελφοί Κωνσταντίνος και Δημήτριος Φραγκόπουλος» και «Το χρώμα των ιερών αμφίων και Συμεών ο Θεσσαλονίκης», β) στο ΙΑ' Διεθνές Συμπόσιο του Αγ. Νικολάου στα Μύρα της Λυκίας το 1993, όπου εισηγήθηκε το θέμα: «Ο Άγ. Νικόλαος, ένας εκπρόσωπος της αγάπης και της ειρήνης και η σχέση της ειρήνης με τη φύση της Δυτικής Μικράς Ασίας», γ) στο Πανελλήνιο Συνέδριο του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος (ΕΕΤΕ) που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1993 με θέμα «Η ορθόδοξη εκκλησιαστική τέχνη στην Ελλάδα σήμερα. Παράδοση – Εξέλιξη», όπου εισηγήθηκε το θέμα: «Ο σύγχρονος οικουμενικός χαρακτήρας της εικόνας και ο ρόλος της νεοελληνικής εικονογραφίας μέσα σ' αυτόν», δ) στο 4^ο Διαχριστιανικό Συμπόσιο που διοργάνωσε το 1995 στην Αλεξανδρούπολη το Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Πνευματικότητας της Ρώμης Ateneum Antonianum της Ρώμης με θέμα «Η συμβολή του Ανατολικού και Δυτικού Χριστιανισμού στον πνευματικό προσανατολισμό της Ευρώπης», όπου εισηγήθηκε το θέμα «Η συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση», ε) στο Επιστημονικό Συμπόσιο που έλαβε χώρα στο Ορθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Σαμπεζύ της Γενεύης με θέμα «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως πρόκληση δια την Εκκλησίαν και την Θεολογίαν», όπου εισηγήθηκε το θέμα «Οικουμενικάί εμπλοκαί της εικονογραφίας» (1999), στ) στο Επιστημονικό Συμπόσιο που διοργάνωσε η Ευαγγελική Εκκλησία της Γερμανίας σε συνεργασία με το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (ΚΕΚ) το 1999 στο Αννόβερο με θέμα «Πολιτισμικά απόψεις εις τας συνομιλίας και συναντήσεις μεταξύ Ορθοδόξων και Προτεσταντών»,

όπου εισηγήθηκε το θέμα «Η μαρτυρία της εικόνας στη Δύση και στην Ανατολή», ζ) στο Συνέδριο που διοργάνωσε το Ορθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου το 2002 στο Σαμπεζύ της Γενεύης με θέμα «Εκκλησία και Βιοηθική. Ο λόγος της Επιστήμης και ο λόγος της Θρησκείας», όπου εισηγήθηκε το θέμα: «Σχόλιο πάνω στο ‘μικρότερο βήμα’ στη ζωγραφική», η) στη Θεολογική Διημερίδα ‘επί τη συμπλήρωσει εκατονταετίας από της εξαπολύσεως της Πατριαρχικής και Συνοδικής Εγκυκλίου του έτους 1902 υπό του Ιωακείμ του Γ’ που πραγματοποιήθηκε επίσης το 2002 στο Σαμπεζύ της Γενεύης, όπου εισηγήθηκε το θέμα «Σχόλιο επί της τοποθέτησεως Ιωακείμ του Γ’ ως προς το θέμα της νεότερης εκκλησιαστικής τέχνης και της ευταξίας γενικότερα», θ) στο Συνέδριο που διοργάνωσε το Ορθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου το 2004 στο Σαμπεζύ της Γενεύης με θέμα «Θρησκεία και Ολυμπιακοί αγώνες», όπου εισηγήθηκε το θέμα «Εικόνες αθλήσεως στη βυζαντινή τέχνη», ι) στο Συμπόσιο που διοργανώθηκε επί τη 1600ή επετεία από της κοιμήσεως του αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου το 2007 στην Κων/πολη, εισηγούμενος το θέμα «Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος εις την βυζαντινήν τέχνην», ια) στο Συνέδριο που διοργάνωσε το Ορθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου το 2008 στο Σαμπεζύ της Γενεύης με θέμα «Ο Μοναχισμός και η σύγχρονη ορθόδοξη μαρτυρία», όπου εισηγήθηκε το θέμα «Ο Μοναχισμός και η συμβολή του στην εξέλιξη της βυζαντινής τέχνης» και ιβ) στο Επιστημονικό Συνέδριο που διοργάνωσε η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος το 2009 στο Βόλο με θέμα «Εκκλησία και πολιτισμός», όπου εισηγήθηκε το θέμα: «Η τέχνη των Ελλήνων ως διαχρονική πολιτισμική έκφανση».

Καρπός των ανωτέρω ερευνητικών και επιστημονικών του ενασχολήσεων είναι η έκδοση 7 βιβλίων και 470 περίπου μελετών που αναφέρονται στους τομείς της Θεολογίας, της Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, και ιδιαίτερα στην ιστορία των ιερών αμφίων, της θρησκευτικής και κοσμικής ζωγραφικής και των λοιπών καλλιτεχνικών και πνευματικών ρευμάτων της Κων/πόλεως κατά το 19^ο, 20^ο και 21^ο αιώνα. Αναφέρω ενδεικτικά μόνο τους τίτλους των βιβλίων του που δείχνουν το πολυδιάστατο καλλιτεχνικό και πολιτισμικό ενδιαφέρον του:

1. *Πολίτες ζωγράφοι και αγιογράφοι του δέκατου ένατου και εικοστού αιώνα*, Αθήνα 1989,
2. *Κοσμάς Θεοδορίδης (Togo). Ο Πολίτης σκιτσογράφος – γελοιογράφος*, Αθήνα 1993,
3. *Ρινήματα τεχνοκριτικά, ιστορικά και άλλα τινά από το Βόσπορο Α’*, Θεσσαλονίκη 2004,
4. *Ρινήματα θεολογικά, ιστορικά και άλλα τινά από το Βόσπορο Β’*, Θεσσαλονίκη 2006,

5. Το εργαστήρι ζωγραφικής του Ζωγραφείου Λυκείου, Θεσσαλονίκη 2008,

6. Βαρθολομαίος Παπαδαντωνάκης: Ένας υπερβατικός και πολυδιάστατος καλλιτέχνης, Θεσσαλονίκη 2008,

και 7. Ρινήματα θεολογικά, ιστορικά και άλλα τινά από το Βόσπορο Γ', Θεσσαλονίκη 2009.

Εκτιμώντας την παραπάνω συγγραφική του δράση, καθώς και τα καλλιτεχνικά και πολιτισμικά του ενδιαφέροντα η Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών τον ανακήρυξε επίτιμο μέλος της.

***

Σκιαγραφώντας το πορτραίτο του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος κ. Αθανασίου μέσα στα περιορισμένα χρονικά πλαίσια της αποψινής εκδήλωσης, αναφέρθηκα κατ' ανάγκην στις σημαντικότερες πτυχές του βίου και του έργου του, προκειμένου να δοθεί έστω και δι' ολίγων μια αμυδρή εικόνα της πολυσχιδούς και πολυτάλαντης προσωπικότητάς του που κοσμεί όντως την Ιεραρχία του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου. Έχω πλήρη συναίσθηση ότι παρέλειψα πολλές σημαντικές πτυχές της μακρόχρονης δράσης του, αδικώντας κατά κάποιο τρόπο την εικόνα του πολυμερούς και πολυσήμαντου έργου του τιμώμενου Ιεράρχη, πράγμα για το οποίο θα ήθελα να ζητήσω συγγνώμη από τον ίδιο και τη σεβαστή ομήγυρη. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η επιλογή αυτή ήταν αναπόφευκτη μέσα στα στενά όρια του χρόνου της αποψινής εκδήλωσης, είμαι βέβαιος ότι ο ιστορικός του μέλλοντος, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία που συνθέτουν την πολυετή και πολύπτυχη δραστηριότητά του, θα αποτιμήσει δεόντως τη μεγάλη συμβολή του στο τεράστιο έργο του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου ανά την Ορθοδοξία και τον κόσμο κατά την τελευταία πενηκονταετία.

Περαίνοντας την εναρκτήρια αυτή ομιλία μου εξ αφορμής της παρουσίασης του Τιμητικού Τόμου *Φιλοτεχνία*, που εξέδωσε προς τιμήν του η Εταιρεία Μελέτης της καθ' ημάς Ανατολής, επιτρέψτε μου, να εκφράσω τις ευχές μου στον Σεβασμιώτατο Γέροντα Χαλκηδόνος κ. Αθανάσιο να συνεχίσει με υγεία και δύναμη επί έτη πολλά το έργο του σ' αυτούς τους δίσεκτους καιρούς προς δόξαν του Θεού και επ' αγαθώ της Μητρός Εκκλησίας της Κων/πόλεως και σύμπασας της Ορθοδοξίας.

Εύχομαι, Σεβασμιώτατε, τα έτη Σας να είναι πολλά και ευφρόσυνα επ' αγαθώ της Εκκλησίας!